

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu' iese de doua ori pe saptamana: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu banii gata, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Prețul pnenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

N° 106. ANULU XI.

Sabiu, in 21 Novembre 1863.

tru provinciile din Monarchia pe unu an 8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si trei sitraine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v.

Dela senatulu' imperialu'.

Siedinti'a 46 a casei de jos a senatulu' imperialu' se tinu' sub presidiulu' vicepresedintelui de Hopfen; la mes'a ministeriala: Br. de Kalchberg, apoi comisarii ministeriali de Gobbi si Schmid. — Ministerulu' de statu Schmerling tramite unu proiectu de lege pentru dreptulu' de proprietate alu Israelitiloru' in Cernautiu. Ministerulu' de resbelu tramite 100 esemplare din responsulu' la n'rebarile si dorintiele casei. Ministerulu' de marina tramite unu memorandu' pentru bugetulu' de marina pe anulu' 1864. Se imparte intre membrii dietei opiniunea cunoscatoriloru' de lucru in privintia legii de puociatu. — Schindler preda opetiitiune a aurariloru' si argintariloru' din Vienn'a. — Rechbauer si consotii interpeleza pre ministerulu' de esterne pentru lucrurile din ducatele Schleswig — Holstein, ale caroru' guvernare prin mortea lui Fredericu VII. au devenitu' vacanta; ca ce are de cugetu sa faca guvernulu' austriacu cu privire la dreptulu' de succesiune alu acestoru' ducate, care suntu si ele membre ale confederatiunei germane?

Apoi urmeza ordinea dilei; continuarea negociatiuniloru' privitoare la drumulu' de feru dela Leopolela Cernautiu. Br. de Kalchberg ca reprezentante alu regimulu' comunica, ca inca nu e fericitu a pote referi casei despre negociatiunile cu Klein, fiindu deosebire intre ofertele ce le a facutu acelu' inaintea senatulu' imperialu si intre acelea, ce le a datu in scrisu regimulu; deci cere de nou prolongirea terminulu' pentru darea responsulu'. Herbst propune, ca comitetulu' respectivu, nelegandu-se in nici o privintia de ceea ce face regimulu in acesta cauza, sa dea unu reportu nou motivatu despre starca lucrulu, — si propunerea acelu' dupa o mica desbatere intre Herbst, Bergers si Mülhfeld se priimesce mai cu unanimitate; asemenea a lui Steffens, ca comitetulu, din care lipsescu unii membri, sa se intregesca prin trei membri noi, cari dupa o mica intreprere se alega in persoanele lui Herbst, Schindler si Grocholsky.

Dupa acelu' vinu la ordine: veniturile din padurile statulu'. Venitulu intregu face pe 14 luni 13,123,424 f., din cari remanu venitu curatu 6,300,380 fl. Goriup descopere mai multe rele in privintia administratiunei acestoru paduri. Ministerulu de Finantie Plener combatte asertulu lui Goriup: ca padurile acestea aru aduce mai multa paguba decatu folosu, si ea aru trebui vandute.

Dintr'alte erariulu fatia cu comunele, ce traiescu din padurile erariale, va procede cu cea mai mare crutiare. Br. Riese-Stallburg combatte si elu proiectulu vinderei paduriloru, doresce insa a se administra mai bine si a se ocupa oficialii respectivi mai multu cu arborii de prin paduri, decatu cu penele de prin cancellarii. — Cu acestea sumele de susu se incuviintieza.

La cestiunea speselor de 10,027,182 fl., ce vinu a se scote din suma venituriloru, totu Br. Riese-Stallburg accentueza, ca in privintia servitutiloru sa se proceda cu mai mare crutiare; — caci altfelu totu venitulu curatu din aceste paduri face numai 3,100,000 fl., va sa dica venitulu de pe unu jugu face numai 70 de xr. Apoi se priimesce propunerea comitetulu.

Din confiscatiuni se face unu venitu de 723,911, si spese de 452,751 fl., va sa dica prisosescu 271,190 fl. Se 'ncuviintieza fara desbatere.

Rubrica: Fabrica erariale cuprinde 1) Tipografiile de statu a) din Vienn'a, b) Leopole si c) Timisiora; 2. Fabrica de chartia din Schlögel Mühl, 3) Fabrica de porcelanu din

Vienn'a. 1. a) aduce venitu curatu pe cele 14 luni 25,641 b) 20,595, c) nici prisosu nici pag ba. 2) aduce venitu curatu 77,585 f., — care sume tote se 'ncuviintieza. La 3) se 'ncege o mica desbatere, Mendel staruiesce a se preface acest'a Fabrica intr'o scola de industria, de ore ce in forma de acumu nu aduce nice unu folosu.

Steffens, Herbst si Ministerulu Plener facu unele observatiuni, si 'n urma se priimesce propunerea comitetulu.

In fine se mai aduce din partea lui Lohninger si consotii o interpelatiune catra Ministerulu de finantie, privitoare la unele abusuri, ce se facu la platirea contributiunei de consumu in Stiri'a, — cu care siedinti'a 46 se 'ncehia.

In siedinti'a 47. (sub presidiulu' extraordinariu, fiindu de fatia ministrii Schmerling, Rechberg, Mecsery, Plener, Burger) dupa unele incise mai amenunte si dupa o interpellatiune a lui Dr. Berger si consotii privitoare la publicarea legiloru provinciale, vinu la ordinea dilei bugetele pentru montanistica (baiasia), banaria, vami si marin'a de resbelu (cea din urma la rogarea ministriulu Br. Burger se amana pe alta siedintia). La cestiunea despre montanistica Skene espune in cuventu energicu, ca datoriile statulu cresc pe di ce merge, ea finantiele stau din ce in ce mai reu, ca poporul, coplestitu in atatea parti de nerodirea pamentulu si de boia vietoru, d'abia mai pote resuffa sub sarcinele ce i se impun; cumu mai departe baile statulu adese ori nu numai nu aduce nici unu folosu, ci inca casuineza statulu spese grele; si dupa tote acestea propune a decide cas'a, ca baile statulu sa se venda si cu pretiurile din camperare sa se restabileasca cumpan'a drepta in economi'a statulu. — Dr. Stamm combatte acestu proiectu; caci un'a nu s'aru afla cumperatori pentru tote baile, ci mai cu sema numai pentru cele mai mici, ori deca s'aru si gasi, acelu' aru fi straini: Italiani, Francesi, Prusi, Rusi, carora nu e cu scopu a le deschide in Austri'a drumu asi' largu de cascigu; dar si afara de aceea ce sa fia apoi cu sutele de oficiali si de miiele de lucratori, ce aru deveni fara pane? Propune, ca sa se venda numai baile cele mai mici, ear cele mari sa remana si pe venitoriu in posesiunea statulu. (Bravo!) Br. Riese — Stallberg, Dr. Brinz si in parte si

Steffens suntu in contra, Dr. Ryger pentru propunerea lui Skene; acest'a apera parerea sea; in fine dupace mai vorbesce ministriulu Plener si arata, ca regimulu parte a vendutu, parte are de cugetu sa venda o multime de bai, si dupace combatte ref. Lohninger parerile diferite de ale comitetulu, desbaterea generala se 'ncehia si se 'ncepe cea speciala. Noi vomu espune liniamentele ei catu se pote mai pe scurtu. Comitetulu arata venituri 37,727,050 f., spese 34,975,811 f.; prisosulu dar face 2,751,239 f., — care summa se incuviintieza. Spesele pentru oficiile montanistice facu 654,924 f., intre cari 150,000 f. extraordinari pentru cercarile productiunei de otielu. Skene combatte ide'a acestoru cercari ca un'a ce nu se potriveste cu starea cea rea a finantielu statulu; Stamm combatte si acumu, si Ryger partinesce si acumu propunerea lui Skene; incontr'a lui Ryger e Schlegel. In fine propunerea lui Skene remane in minoritate si se priimesce proiectulu comitetulu. Asemenea se priimesce si proiectulu acelu' alu comitetulu, dupa care mai multe bai (se punu cu numele) sa se venda, si de nu ve voru pote vinde, sa se parasasca.

Propunerea lui Skene: ca baile statulu sa se venda si banii scosi din ele sa se 'ntrebuintieze la platirea datorielu statulu — remane 'n minoritate; ear alu lui Riese Stallburg: ca pe venitoriu sa se asterna socotelele capitaleloru de lucru cu deameruntulu-se priimesce.

Apoi mai e la ordine rubric'a: monetari'a din bugetu. Referintele Schlegel citește reportulu comitetului, care prelimina pentru spese 19,337,548, ear pentru acoperire 19,268,251 f. — Se priimesce fără desbatere.

In fine cá alu treilea obiectu alu dlei urméza cestiunea vâniloru. Refer. Szabel citește reportulu comitetului, in care se reprobéza mai multe neajunsuri din proiectulu regimului, apoi se prelimina cá venitu crudu din vâmi 18,300,000 f.; cá spese 2,785,969 f.; fatia cu anulu trecut se casciga pe anulu acést'a prin crutiare camu 76,000 f. — Dupa o discussiune ne'nsemnata între Winterstein, Szabel și min. Plover, privitoare la vâmile nemtiesci, summele preliminate de comitetu se 'ncuviintiéza.

Cu acestea siedinti'a senatului asiá numitu mai largu se termina; ear senatulu asiá numitu mai strimtu tine inca o siedintia pentru sine.

Cuventulu dlui Baritiu

in cas'a de josu a senatului imperialu, siedinti'a 44.

Propunerea o comunicaramu in nr. 105; ear motivarea, dupa Gaz. Transs. e urmatórea:

„Eu dorescu a vorbi despre contributiunea capului. Ina inte de tóte mi pare fórte reu, cumca noi deputatii ardeleni amu potutu veni asiá tardiu in senatulu imperialu. Déca noi nu amu fi mai avutu inca si alte cause de a veni incóce, apoi cestiunea reformei contributiuniloru ar fi fostu o cauza principala si de ajunsu. Dupace in sa noi astadata amu intardiatu intru atá'a, incátu noi dorintiele nóstre, séu mai bine dorintiele toturo ru locuitoriloru Ardélului nu le mai potemu impartasi acestei in case dupa cuviintia, asiá eu din parte-mi me marginescu pre lenga o motiune, pe care'mi tienu de a mea datorintia a o face. Acea motiune ar fi, (citește motiunea cunoscuta; dupa acea mai adauge dicendu):

„Ertati-mi, Domnii mei, cá sa nu-mi desfasuru mai pre largu temejurile ce asiá avé se aducu in favórea acestei motiuni. Mai nainte de tóte ve spunu, ca mie'mi este greu a cuventá in limb'a germana, prin urmare si ascultatoriloru neplacutu. Preste acést'a eu credu, ca amu facutu destulu, déca me voiu provocá deadreptulu la cuvintele Esc. Sele Domnului ministru de finantie si anume la acelea, pre cari Esc. Sea le-a rostitu in an. 1860 in un'a din siedintiele senatului imperialu immultitu. In protocolulu aceluor siedintie aflu: „Ministrulu de finantia arata, cumca unele impregiurári apasátore asupr'a Transsilvaniei au indemnatu pre ministeriulu de finantie, cá acolo regularea contributiuniloru sa nu se amáne pâna atunci, cându va fi sa intre in activitate reform'a generala a contributiuniloru, ci darea capului sa se ia multu mai nainte in pertractare.“

Acumu eu nu sciú, déca acést'a contributiune a capului s'a luat ori nu in pertractare in cursu de 10 si relative de 12 ani, adica pâna la 1860; eu nu sciú nici atát'a, déca acést'a s'a intemplantu séu nu dela 1860 incóce; atát'a inse sciú si o potu spune cu consciintia liniscita, cumca acést'a contributiune asiá precum se afla ea in fiintia in Transsilvani'a, este intru adevéru apasátore. Eu cu acést'a nu voiu a invinuí pre nimeni, eu nu voiescu a trage trecutul inaintea tribunalului de judecata alu istoriei si neci inaintea inaltei case.

Ceea ce s'a intemplantu, nu se mai póte destempl'a; acumu inse suntemu datori a ingrijí in totu casulu pentru viitorulu celu mai deaprópe si totodata pentru celu mai departatu.

Sciú eu, ca unii se voru provocá la cifr'a relative mica, carea s'aru compune din tóte dările direpte si indirepte, impreuna cu aruncaturile (Zuschlägen), pe care le platesce Transsilvani'a, pentru ca mi se va dice, cumu acea tíera cu ale sale dóne milliöne suflete platesce cu totulu si preste totu numai 13 pâna'n 14 milliöne f. v. a.; ci cifrele suntu numai relative mari si totu numai relative mici. Ve rogu Domnii mei, cá sa campaniti prea bine, cumca mai nainte de tóte in Transsilvani'a nu esista nici decumu comérciu, sean adeca trebuie sa'mi coregu dis'a — unu comérciu esista, adeca curatu passivu, prin carele ne esu summe fórte mari din tíera, eara inlauntru nu ne vine pela nici unu punctu mai nici unu cascigu. Acele sume esu de la noi mai alesu incóce in tierile germano-slavone, anume pentru manufapte, fabricate si pentru alte trebuitie ce are tíer'a, pe care in sa acést'a nu e in stare de a le scóte si produce din sinulu seu, din cauza, ca precum in trecut, asiá si in tempulu de fatia acestei tíeri i lipsescu capitalurile.

Din acést'a cauza s'a intemplantu mai vertosu, ca pre cându strabunii nostri s'au pusu sub aperamentulu casei im-

peratesci austriace, atunci inca au trebuitu sa premérge negociatiuni indelungate, pâna cându ei se potura invoi la platirea órecárei summe anuale, pentru cá sa scia si se veda; cumca bani potu sa fia ori unde airea, numai in Transsilvani'a n'ai sa-i cauti.

Din acést'a cauza summ'a ce trebuiému sa o platimu dintru inceputu la statu (an. 1691) se defipsese in 50 mii taleri si relative in 400 mii fiorini; eara mai tardiu in anulu 1761 aceeasi summa s'a marginitu între 800 si 900 mii.

Acést'a cifra remase pâna in an. 1847.

De alta parte in sa noi amu lasatu statului in cursu de 172 ani cu totulu alte isvóre de venituri, si inca bine se insemnâmu, fara nici o cerere de socotéla (computu). Aceleasi sunt: preabogatele saline, cároru asemenea nu mai potu fi altele, apoi veniturile vâniloru (tricesimae), domenuri fiscale, mine de auru, argintu si altele multe.

Acele venituri tóte au cursu si mai curgu pâna in ór'a de fatia in vistieria comuna a statului.

Ce se va fi facutu in cursulu tempuriloru din acele sume spre binele tíerei, acést'a deocamdata nu se tiene de aici; mi se pare in sa, ca acést'a cestiune va obveni la diet'a ardéléna. Eu me marginescu pre lenga cele díse si rogu pre in. casa a-mi priimi motiunea.

— Dupa-ce pesidiulu intrebá cas'a, de vré a sprijini motiunea Dlui Baritiu, se sculara mai toti membrii ei spre semnu de priimire.

Dupa-ce mai vorbi si deputatulu Lohninger din Stiri'a, apoi D. Plover, ministru alu finantielor respunse la motiunea din Ardélu asiá:

„Eu mi voiu lá voia de a face óresicare observatiuni la cuprinsulu celoru atinse de cei doi onorabili oratori, carii au cuventatu inaintea mea. Cu privire la motiunea Domnului deputatu din Transsilvani'a, mi'au voia a-i spune, cumca scopulu regimului este in adevéru acel'a, — si eu credu, ca e cu dreptulu, cá reform'a contributiuniloru sa ajunga a se introduce in totu cuprinsulu monarchiei in proportiuni drepte si dintr'odata. Acestu scopu lu avú regimulu si la manuirea contributiunei capului in Transsilvani'a. Regimulu aduse o lege nóua pentru contributiunea pe casciguri (Erwerbsteuergesetz). Infiintierea acestei legi nóue pentru contributiunea pe casciguri va avé de urmare neaperata, cumca, indata ce aceeasi se va aduce la indeplinire, contributiunile: personala-de-cascigu si a capului voru incetá. Eu nu negu, cumca contributiunile personale transsilvane suntu acelea, care apasa mai aspru pe contribuinti, aceleasi suntu mai mari si mai neproportionate decátu celea ce se afla in Ungari'a; tocm'a in sa scopulu de a restaurá ordinea dintr'odata a indemnatu pe regimu cá sa apuce calea pe carea o aieptai eu mai susu si carea avú de tinenta cá desu numitele contributiuni sa fia cuprinse in reform'a generala.

Intr'aceea eu suntu gat'a de a asecurá pe D. deputatu din Transsilvani'a, cumca la scóterea contributiunei personale in Transsilvani'a se va purcede cu tóta crutiarea si in consuetu cu impregiurárele de fatia, si ca eu voiu emite cátra autoritátele financiale transsilvane cu privire la scóterea contributiuni personale o ordinatiune, asemenea celei'a, pe care o amu si emisú cátra tóte autoritátele imperiului cu privire la scóterea contributiuniloru immultite.

Eara cátu privesce la insasi regularea contributiuniloru, regimulu trebuie sa se tína de principiulu, cá acést'a sa se intemple si in Transsilvani'a in consuetu cu generalulu operatu alu reformelor si respective cu reform'a contributiunei pe cascigu.

Póte fi inse, ca si contributiunca pe casciguri preste intrég'a monarchia va fi unulu din acele obiecte, carele se va incheiá pâna pe la inceputulu celui mai deaprópe periodu financiaru. Cu constatarea noului catastru de casciguri neci de cumu nu se voru cere cercetári atátu de intinse si indelungu tienátore, precum se intempla acést'a de es. la catastrulu contributiunei dupa mosii, carele póte ca va recere mai multi ani; catastrulu contributiunei pe casciguri se va statorí precumu speru eu in scurtu timpu din nou, si asiá regularea contributiuniloru personale in Transsilvani'a inca va poté urmá preste pucinu. —

Sabiiu in 17 Novembre. Astadi se petrecú la momentu unulu din nestorii clerului resaríténu din Transsilvani'a. Parintele Protopopu alu tractului I. alu Sabiiului, fostulu directoru alu scóteloru greco-orientale din Ardealu, Assessoru consistorialu si decoratú cu crucea de auru pentru merite, Moise Fulea dupa o bóla scurta de 24 oare repozase, dupacum espuseramu in nr. din urma, in 14 ale acestei'a in anulu

76 alu vietiei sele si astadi se rededù pamentului. O biografia compendiòsa a venerabilului betrànu póte suntemu in stare a dá cu alta ocaziune; cáci de asta data nu avuramu de unde scóte datele respective. Diu'a dominecei, tempulu celu deosebitu frumosu, precumu si cunoscinti'a cea estinsa a reposatului atrasesera o multime ne'ndatinata de auditori si privitori de tóte clasele. In fruntea conductului de doliu mersera dupa cruce scolarii de norme, apoi gimnasticii români (si multi si straini parte cu d. d. professori si dir. dr. Kraky) dela ambele gimnasii de aici, elevii pedagogici si teologici din institutul diocesanu, apoi urmà corulu cestoru din urma, dupa elu unu siru de preoti din impregiurime, parte invetiacei de ai reposatului, care servise bisericeii sele mai o jumetate de seculu, dupa acesti'a 6 preoti (protopopii Panovicu, Badill'a, Boiu, Popasu, namesniculu Borcea, Ieromonachulu Germanu) si diaconulu episcopescu, Par. Iosifu cá pontificanti, si se ncheià cu unu frumosu siru de domni români si straini, ce voira a manifestá adormitul veneratiunea loru. Corulu pedagogico-clericalu, schimbându-se cu band'a militara a regimentului Mazzuchelli, esecutara piese din sublimatele cantâri bisericesci si de marsiuri de doliu. Famili'a cea mai de aprópe a reposatului din nefericire lipsi de a casa si nu potuse luá parte la inmormontare.

Fia-i tieren'a usióra si pomenirea vecinica!

S a b i i u in 16 Nov. (Tramisu.) Lupt'a ceu inver-siunata, ce mai cu seama de 10 díle incóce s'a n'cinsu intre membrii Comisiunei alese pentru prelucrarea propositiunei regesci a 3-a despre legea electorala etc., in siedinti'a din 15/27 Nov. a. c.— s'a curmatu in folosulu natiunei române. Membrii români ai Comisiunei au isbututu a radicá la conclusu urmatoriulu amendementu :

Dupa ce din desbaterile decurse asupr'a §§. 1, 2, 3, si 4. s'a constatat, ca Comisi'a, dupa cum este compusa ea, profeseaza mai multe principii, si anume unii dintre membrii ei apera principiulu representatiunei interesselor de clase, ear altii se tinu de principiulu representatiunei numerului poporului, si dupa ce Comisiunea nu se afla in posesiunea datelor neapertu trebuincióse la punerea in lucrare a principiulu representârei de clase si astfel dens'a se vede paralisata in implinirea missiunei sale; asiá se decide: ca Comisiunea abatendu-se dela principiulu de representarea interesselor de clase, adusu la conclusu in un'a din siedintiele trecute, sa ia pe viitoriulu dreptu basa in lucrarile sele principiele exprimate in proiectulu regimului.

In restimpu de 7 Septemâni aprópe, Comisi'a n'a potutu luá la pertractare mai multu decátu 4 §§-i, pe candu dupa delaturarea principiulu representatiunei de interesse, — principiu cu totulu heterogenu constitutiunei patriei, si fórté vatematoriulu natiunei române, la capetulu siedintiei preatinse din 27 Novembre intr'o jumetate de óra s'a luatú decisiune asupr'a la mai multu cá 15 §§-i astfelu, incátu este sperantia, ca Comisiunea in 15 díle va fi gat'a cu totu operatulu.

Iata la ce rezultate mantuitoare ducu lapedarea de interesse meschine, bun'a intielegere si solidaritatea intre Români! Iata ce va sa díca, a lucrá cu dorere de inima si cu energia in viea natiunei!

Principatele române unite.

Camér'a electiva a Romaniei.

In siedinti'a dela 5 Novembre, dupa ce se citește sumariulu siedintiei dela 3 Novembre; se cerca numerulu deputatiloru de fatia si se afla ca suntú numai 58.

In fine se enuntia siedinti'a urmátóre pe 6 Novembre, in care se citeșcu mai multe comunicatiuni adressate adunârei. C. A. Rossetti cere dela primulu ministru explicatiune: de e sesiunea presenta ordinaria séu straordinaria. Dupa Conventiune oratorulu se crede a fi in sesiune estraordinaria; cu tóte acestea trece preste meritulu acestei cestiuni, din caus'a importantiei celoru cuprinse in cuventulu de tron si crediendu ca explicarea dlui primu ministru va fi satisfactore. Cogalnicénu arata camereii in cuventu scurtu cum au fostu provocatu la formarea noului cabinetu si dupa ce ceteșce list'a ministriloru infatísiéza si program'a ministeriului celui nou, pre carea o citeșce (o amu impartasitu in numerulu treentu. Red.) Cá explicare la intrebarea dlui C. A. Rossetti díce Cogalnicénu, ca nu a intielesu prin sesiune ordinaria altu ceva, decátu a convocá camer'a mai tempuriu, spre a o pune in positiune de a lucrá cu linisce si moderatiune. Provoaca camera, déca e cumv'a nemultiamita cu explicarea data a interpelâ, si promite, ca e gat'a a respunde. Se trece la ordinea dílei si adeca la alegerea comisiunei verificátóre si la a buroului.

In cea din 7 Novembre dupa citirea sumariului din cea trecuta, a comunicatiuniloru adressate Camerei si a cestiuniloru de ordinea dílei intre cari si raportulu comisiunei insarcinate cu dreptulu constatârei de pensiunari: s'a discutatú urgenti'a de a constatá si votá cestiunea din urma, séu a regul'a pre cea a finantielor.

Ministru de finantia cere a i se lassá cev'a tempu anca, din caus'a ca anca nu e gat'a cu socotelele din 1861 si cu relatiunea ce vá se face despre starea actuala a finantielor. Se priimesce, dupa ce adunarea fu consultata prin D. Presiédinte, cestiunea relativa la constatarea drepturiloru de pensiunari, de urgentia. Urméza discussiunea generala In fine inchidiandu-se discussiunea se face si votarea.

Prospectu politicu.

Din Galiti'a se scrie „Pressei“ din Vienna, ca descoperirile, ce le-a facutu ministru de statu Schmerling in Siedinti'a din 5/17 Novembre in cas'a ablegatiloru (ca in Galiti'a s'aru incinge, totu mai tare o revolutiune secreta) au datú ansa la desbateri fórté vii prin foile natiunale polone. Un'a din acestea intr'unu articulu titlatu: „Franchetia pentru franchetia“ recunósce, ca exista in tíera oficie secrete; dar combate din tóte poterea asertulu ministrului, ca Galiti'a aru tinde a se deslipi de Austria. Nu s'a mai pomenitu in istori'a, díce ea, cá o tíera sa se proclame revolutionara, in carea toti locuitorii asculta de legi si de judecatori si respundu contributiunea. Pecandu Russi'a, díce, aduna adresse de loialitate, prin care vá sa face lumea sa créda, ca partid'a revolutiunara e cátu se póto de mica, pe atunci ministru austriacu de statu buciama in lume, ca Galiti'a e revolutiunata, fára in sa de a poté document'a prin unu singuru cuventu acestu asertu. —

Cele ce le aflámu respite prin diuare despre descoperirile, arestârile si pedepsirile celoru próstituiti prin tendintie revolutiunare, ne documentéza d'ajunsu, ca foculu, de si inca n'a eruptu, dar e latitu fórté departe.

Dtuariulu „Presse“ are sciri secure despre importári mari de arme in Romani'a si Serbi'a. „Presse“ scie mai departe despre reclamatiuni din partea portiei otomane, la cari reclamatiuni principele Cuz'a se fia fostu asiá de nematuru, incátu se fia respunsu, ca au fostu insarcinatu de Franci'a. (!?) „Presse“ mai scie, ca reclamandu port'a apoi la cabinetulu francesu, i s'au respunsu, ca Cuz'a minte, cá sa scape de belea si tramiterea de arme trebuie cautata altu un devá. Se intielege, ca port'a indata au gacitu unde e bub'a dupa inalt'a intieptiune „pressiana“ si au reclamatu la Petropolea muscalésca, dar in desiertu, ca nici acolo nu sciu ómenii nimic'a de lucrulu acest'a. Cu tóte acestea „Press'a au veditu armele si chiaru si alianti'a între Cuz'a si Michailu, daru nu scie contr'a cui? Ore de ce nu intréba „Presse“ pre Herm. Zeit. et comp.; ca aceea aflóndu Romanomani'a s. a. m. minuni, trebuie se scie si despre cealalte secrete si enigme. Noi amu fostu aretatu in nrulu trecutú câte arme s'au importatu, de care scie lumea, ca suntú togmite pe ban in fabrice, si cari se vede, ca nici port'a nu le au reclamatú, cáci tíer'a nearmata, va sci si port'a si ori cine, ca in positiunea României nu este de a se tíenea, mai alesu între vulcanii slavici de media nópte si mediadi. Mai bune sciri si nelenentióse se vede ca are „Botschafter“ carele ne referesce incátu putemu petrunde in cauzele fratiloru nostri de dincolo, lucruri mai positive. „Botschafter“ vorbindu despre partidele din Romani'a si aretendu, ca nici acumu nu suntú mai impacate, decátu in anulu trecutú díce: „Capii partidei revolutiunarie, DD. Rosetti si Bratianu se afla inca uniti cu boiarii opositiunei, ai partidei conservative; glót'a can mare in sa, prin carea influinti'au ei asupr'a masselorú, ii au parasitu si au trecutú in castrele lui Cogalniceanu. Despartindu-se o parte insemnata a partidei (opositiunei) decatra acest'a au perdutu multu din influinti'a ei, si chiaru si simpatiele din partea opiniunei publice suntú in decadentia. Se vede, ca opositiunea, carea vrea se face verfu la tóte si care au fostu turburatu tóte cercurile, care participau la opiniunea publica, nu are curagiulu ori celu putinuputerea de a pasi la consecintiele cele pin urma, si a intreprinde aceea ce dorea dela inceputu, adeca, de a resturná pre principele Cuz'a.“

Congressulu european iara incepe a fi trassu la indoiéla. „Const. Oest. Zig.“ crede ca tractatele dela 1815 nu voru suferi nimic'a in urm'a detunarei lui Napoleonu asupr'a lorú, ei din conira ele voru fi sustienute decatra puterile ce le au subscrisu mai cu scumpatate, decum s'au intemplatú aceast'a pána acum. Austri'a Prussi'a si Russi'a fora de a se intielege între sine nu obóra de dreptulu idéa congressului,

dar in fine totusi vinu la rezultatul acelu, ca simplu pentru anularea tractatelor dela 1815 nu e de lipsa a se tiea congressu, pentruca acelea nu sunt calcate, ci numai dupa recerintele tempului modificate. „O. D. P.“ are o depesia din London in carea ne spune, ca Angli'a au refusat de-a dreptul congressulu. Fiv'a Napoleonu in stare se adune totusi pe suveranii Eropoi la unu consiliu, care se resolve atatea cestiuni pendinte nu se scie, destulu atata ca cestiunile se inmultiescu si se complica. Cáci Danesii nu voru se scia de proretele Germanilor, ei se fortifica si conchiama osti spre a se pune in stare de securantia contra Germaniei. Dealta parte Germani'a ferbe, cá nici cându alta-data pentru bunulu dreptu, si deca diuarele lor nu spunu mai multu decâtu se intempla atunci resboiulu intre aceste doué puteri aru fi la usia.

Polonii se lupta inca cu successu.

O scire latita cu intentiune din partea regimului russescu, ca revolutiunea aru fi sistata, o au demintitu capulu secretu alu cetatiei Varsiovi'a prin placate. In Galiti'a arrestari si confiscari de arme.

Varietati si noutati de di.

(Daru pentru Imperates'a) Tinerii dela universitatea din Pest'a, cari mai cu seama decandu M. S. Imperates'a se ocupa cu studiulu limbei magiare, e entusiasmata forte multu pentru domniorea, se decisera a-i tramite la diu'a numelui prin deputatiune anumita o dresta de flori; insa Professorii oprira acesta manifestatiune ca un'a ce aru port'a catu de pucinu caracterulu unei demonstratiuni politice.

Marele principe Constantinu din Russi'a a fostu priimitu in Pest'a si Vienn'a, dar mai cu seama in capitala cu mare distinctiune.

Articululu de lege asupra propositiunei H. regesci din diet'a transsilvana (in privinti'a limbiloru tieci) a priimitu p. n. sanctiunare imperateasca.

(O epistola regésca.) Dela tinerulu rege alu „Elimiloru“, Gergios I. cerculeza prin jurnale o epistola copilarétia, in carea regele gratuleza tatalui seu Christianu, noului rege din Dani'a, ca s'a facutu si densulu (tatalu) ce este elu (fiulu) si spune ca n'are lucru multu, ca ministrii tote i le facu si i le aducu, ga'ta, ca luera pe di câte doué ore, ca inca totu nu merge bine cu limba greceasca, ca a mai crescutu ceva decandu s'a facutu rege la Greci, ca e sanatosu, numai camu introgatn. In fine tramite tatalui seu ordinulu lui Dionisiu cu branca de leu, si — cecace e celu mai classicu pasagiu in tota epistol'a, — cere sa-i dea si tataseu vre unu ordinu.

Bar. Sim. Sin'a este invitatu prin autografa din partea imp. Napoleon la venatoarea, ce se va tinea catu mai curendu, in urma carei invitari au si calatoritu la Paris.

Puterea marina a Europei. De fatia are Angli'a 864, Russi'a 689, Franci'a 478, Svedi'a 405 Austri'a 170 Spani'a 169, Oland'a 144, Dani'a 113, Itali'a 107, Prussi'a 65, Turci'a 64, Portugali'a 36, Greci'a 23, Belgiulu 2 nai de resboiu. Ear tunuri are Angli'a 16,816 Franci'a 9718, Turci'a 4000, Russi'a 3694, Svedi'a 2069, Oland'a 1766, Spani'a 1750, Dani'a 1444, Itali'a 1095, Austri'a 987, Prussi'a 343, Portugali'a 294, Greci'a 154, Belgiulu 36.

La universitatea din Vienn'a s'au infiintiatu o catedra professorala pentru dreptulu publicu ungaru, si prelegerile dintr'ensulu le va incepe inca n semestrulu de eara professorulu consiliarulu aulicu Yirozil. —

Contribuentii din Vienn'a. La capetulu luncelui Oct. a. c. platira in Vienn'a 9344 cetatieni contributiuni pentru case 4,377,242 f. 68 xr.; pentru darea de mosii 3814 insi 21,600 f. 9 1/2 xr.; pentru darea de cascigu 42,552 insi 1,166,150 f. 8 xr.; in fine pentru darea de venitü 34,644 insi 2,460,455 f. 16 xr. — cu totulu dar' fusesera 90,354 contribuenti cu 8,025,448 f. 1 1/2 xr.

(Fericire familiara). Unu Germanu si o Germana din Banatu serbara de curendu anulu alu 80-lea alu casatoriei lor. Barbatulu e de 105 Muicrea de 98 de ani si atatu de vertosa, incatu a jocalu la acesta di a nuntei sele. Ba si invitasera pre M. M. S. S. Imperatulu si Imperateasa, cari aprobara prin telegrafu rugarea lor. — Altu casu de feliulu acest'a fu de curendu in Berlin, unde doi casatoriti serbara a sieptea ora nascerea de gemeni.

In privinti'a espositiunei universale industria-re, ce e proiectata a se face in Vienn'a la a. 1866, ministrulu de comerciü a facutu intrebare pela feliurile camere comerciale din Monarchia, deca aprobeza acesta intreprindere? Camer'a Silesiana din Troppau respunse, ca nu numai o aproba, dar se va simti prea ferice a poté conducra la infiintierea ei.

18,000 de nume de unu feliu. In Berlin, cautandu-se de curendu signalementulu unui furu scapatu, acelasu numai cu multa nevoia se poté afla; cáci afara de elu mai fusesera pedepsiti 17,999 totu cu numele lui: Schulze.

Mai nou.

Dupa o depesia din Paris datata din 28. Novembre n. aflamu ca diuariulu „Constitutionel“ intr'unu articulu subscrisu de Limayrac imputa Angliei, ca ea totudeun'a se ferese de a se alipi de Franci'a, cându acest'a iea o initiativa de importantia mare. „Deca cumva se voru intempra,

Redactoru respundiatoru Zacharia Boiu.

dice, conflicte grele in Europ'a, ceea ce e forte probabilu, atunci rnsponderea va cadea dre aseia, cari au respinsu pacea si impacarea.“

O corespondintia privata a Const. Oest. Ztg. aduce unu estrasu din respunsulu negativu, ce la tramissu Engliter'a cátra Franci'a in caus'a congressulu european.

Respunsulu se dice a fi unulu dincele mai fine si delicate acte de statulu, ce au esitu dela cabinetulu Angliei. Respunsulu motiveza asia: 1) Pertractarea causei Poloniei nu o voru concede Austri'a si Russi'a; 2) caus'a Italiei atinge prea de aprópe pre Austri'a si Franci'a; 3) cestiunea danesa e legata de tractate, care trebuie pazite; in fine in Romani'a nu suntu conflictele atata de importante, ca sa se ia la desbateré in unu congressu european.

E caracteristicu respunsulu, care l'au datu cabinetulu russescu in urm'a invitarei la congressu. Se dice ca acelu e celu mai complexu, dar si celu mai astutu. Acest'a au facutu sensatiune forte rea in Parisu, cu atata mai vertosu, cu cáta din partea acest'a se astepta acceptarea congressulu fära de cea mai mica conditiune. Russi'a insa priimindu invitarea la congressu cere, cá cestiunea polona sa nu se ia la pertractare, cáci acesta, cá unu ce internu o va resolve Russi'a singura. Din acestea s'aru vedea, ca congressulu perde totu mai multu si mai multu. —

Nr. 36481—1863.

Nr. 65—2 PUBLICATIONE.

De ore ce corpulu professoralu la academi'a juridica reg din Clusiu, prin prea innalta decisiunea a Maiestatii Sele ces. si apost. reg. din 13 Nov. a. c. este denumitu, — cursulu juridicu se va incepe cu 1 Decembre a. c. — ce cu acea adaugere se publica, — cá voitorii de a ascultá drepturile la aceeaasi academia, sa se insinueze cátu mai ingrabá la directorulu academiei Paulu de Istváffy, consiliaru de curtea apelativa in pensiuene; — ducendu cu sine atestatele prescise, — spre a se poté inscrie cá auditori. —

Din siedinti'a regescului Governu transsilvanu tinuta la Sabiiu in 22 Novembre 1863.

Crenneville m. p.

Páll Sándor m. p.

Multiamita publica.

Petrunsu de recunoscintia asupra unei fapte marinimóse, carea o facu stimatulu invetiatoriu alu comunei Porcesci Aaronu Necsi'a, cu mine, ajutandu-me cu 20 f. v. a. pentru cursulu academicu 1863/4, me simtiu in placuta pusetiune, ai aduce multiamita publica pentru nobil'a jertfire Ve rogu dar, Dle Redactoru a dá locu acestei adanci recunoscintie in onoratulu diuariu alu D-vóstre. —

Sabiiu in 17 Novembre 1863.

Cumanu Chicea m. p.

Juristu in anulu I.

Preturile de piatia

din Sabiiu, Marti in 19 Nov. | 1 Dec. 1863.

	fl.	xr.
Grâuulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	73
„ de midilocu „	3	47
„ de códa „	3	20
Secar'a galét'a nemtiesca (Metzen) *)	2	7
„ de midilocu „	2	—
„ „ códa „	1	93
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	40
„ „ midilocu „	1	33
„ „ códa „	1	27
Cucuruзуlu galét'a nemtiesca (Metzen) *)	2	—

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

Burs'a din Vien'a in 19 Nov. | 1 Dec. 1863.

Metalicele 5%	74	Actiile de creditu	176. 40
Imprumutulu nat. 5%	80. 65	Argintulu	121. 25
Actile de banca	781	Galbinulu	5. 80

Editur'a si tipariulu tipografiei diecesane.